

HISTORIE POŠTY V SEDLCI

Padesátá a šedesátá léta 19. století byla ve znamení pozvolného nárůstu poštovních úřadů a poštovních expedic. Důvodem byl rozmach hospodářského života podníceného průmyslovou revolucí v Evropě a nové správní uspořádání země (kraje, okresy). Všechny tyto faktory vyvolávaly tlak na větší hustotu a zkvalitnění poštovní sítě. V neposlední řadě to byl i tlak široké veřejnosti na zlepšení možnosti komunikace.

Pošta v Sedlci u Votic byla zřízena dnem 1. března 1851. Toto shodně potvrzují Úřední věstník rakouského ministerstva obchodu (Poštovní muzeum v Praze) i kronika města Sedlec.

"Úřední věstník č. 39 z 20. března 1851: Zřízení poštovní expedice v Sedlci v Čechách. Číslo 2032-P. Ve městě Sedlec u Votic v korunní zemi Čechy zahajuje 1. březnem 1851 činnost nová c. k. Poštovní expedice, která se má zabývat přijímáním a doručováním korespondence a zásilek vlakové pošty a své spojení s Voticemi udržuje každodenní poštou pěším poslem. Vídeň, dne 28. února 1851. Z c. k. Generálního ředitelství pro komunikace odd. II. Doručovací obvod c. k. poštovní expedice Sedlec: Oumiz, Borotínek, Bolešín, Branišov, Březí, Božetín, Chválov, Cunkov, Divišovice, Dobrošovice, Dvorce, Hatov, Hodkov, Huštilář, Javoří, Jankov, Jitřichovice, Kvasějovice, Kvašřov, Kozinec, Liběnice, Lidkovic, Lhota alenina, Lhota Včeláková, Málkovic, Matějov, Měšetice, Mylkov, Mitrovice, Monín, Monínec, Mokřany, Mrákotice, Náhlík, Nasilov, Nové Dvory, Poradkov, Předbojov, Přestavlky, Prčice, Ráškov, Rohov, Ředíčky, Ředice, Šánovice, Sedlec, Sichrov, Stuchanov, Sušetice, Uhřice, Velečín, Víška, Vratkov, Vrchočice, Vršovice, Záběhlíce, Záhoří, Zakopy."

Kronika města Sedlec z roku 1851 (neupraveno): *"Zavedení c. k. Poštovního úřadu v Sedlci roku 1851.*

Při zavedení těchto úřadů, jak c. k. Okresního soudu a c. k. berního úřadu byli také nové politické úřady zavedeni a roku 1850 do života vstoupili, tito úřady Okresní hejtmanství pojmenování byli a okres Sedlec k Milevskému hejtmanství přivtělen byl, tudíž byla Commisse od c. k. hejtmanství do Sedlce odeslána přezkoumati a vyšetřiti, které obce nejpohodlnější a nejbližší Sedlci se vynacházejí v jeden okres poštovní sepsati a dále k vyššímu místu předložiti. Tady byl tento úřad schvá-

len a potvrzen a 60 vukolních vesnic přivtěleno, konečně konkurs vypsán a Panu Antonínu Blažkovy tato c. k. pošta bez koní udělena, a za c. k. Poštovního pojmenován, po ukončení zkouškách v Praze u c. k. Poštovního ředitelství, byla tato pošta dne 1. března 1851 odemčena a doživotu vstoupila, která svůj svazek mezi Voticí a Sedlci měla a v cestě poselské poště avizovala a syce: ve 4 hodini odpoledne ze Sedlce vyšla a o 6 hodini ve Voticích byla, v 6 hodin ráno z Votic vyšla a 8 hodini ráno v Sedlci byla."

Při obsazování míst poštovníků rozhodoval majetek kandidáta, především nemovitosti, který poštovníkovi zajišťoval hospodářskou nezávislost na obci nebo vrchnosti. Nejinak tomu bylo v Sedlci.

První poštovník Antonín Blažek byl kupcem, bohatým měšťanem a dlouholetým starostou, vlastnil povoznictví (až 8 párů koní) a pole o značné rozloze. Pošta sídlila v jeho domě na náměstí č. 6 (dnešní Česká spořitelna). Poštovník složil služební přísahu 1. 1. 1851 a následně uzavřel s Ředitelstvím poštovní služební smlouvu, která u provozování pošty vynášela: remunerace ročně 50 zlatých, podíl na poštovním za dopisy nad 300 zlatých 10 %, z porta za jízdní pošty 5 % a za udržování každodenní pošty pěším poslem mezi Sedlcem a Voticemi roční paušál 91 zl. 15 kr. V dalším období mu byla místo výše uvedených požitků stanovena fixní gáže 80 zl. ročně a úřední paušál 20 zlatých.

Poštovník měl z provozování pošty a její přepravy (měl povoznictví) značný zisk, a proto není divu, že byl odpůrcem přepravy pošty po železnici. Plánovaná železniční trať z Vídně do Prahy měla původně vést blíže Kvašřovskému pohoří, v těsném sousedství Sedlce. Poštovník z obavy ze ztráty výnosů proti železnici silně loboval. Používal tehdy běžné argumenty tj. hrozný hluk, strašný kouř a nebezpečí smrtelných úrazů z pekelného stroje. Nakonec vedla železniční trať opravdu dále od Sedlce, důvodem však nebyly hrozby poštovníka, ale výhodnější terén a vhodnější geologické složení. První vlak z Vídně do Prahy projel dle kroniky obce 3. září 1871, pozdravován nadšenými davy. Nejbližší železniční zastávka měla název Sedlec na dráze Františka Josefa a až daleko později byla přejmenována na dnešní železniční zastávku Heřmaničky. Další pokrok do-

razil do Sedlce v roce 1880 a to v podobě telegrafu.

Poštovník Antonín Blažek zemřel 6. 6. 1891, ve funkci poštovníka pokračoval jeho syn Adolf Blažek. Byl zvolen rovněž starostou obce. Službu poštovníka vykonával do své smrti 17. srpna 1925. O jeho vážnosti vypovídá i záznam v kronice obce v souvislosti s jeho úmrtím, kde je nazýván zasloužilým starostou a je zde uváděno, že byl členem téměř všech korporací a spolků ve městě Sedlci. Vdova Vincencie Blažková prodala dům č. 6 "Na staré poště" (pošta zde byla 74 let) Okresní hospodářské záložně v Sedlci, zrušila též hospodářství v tomto domě a pozemky pronajala.

Pošta se na jaře roku 1925 přestěhovala do obecního domu č. 62 na náměstí, kde získala pěknou úřadovnu po zrušeném berním úřadě (dnes budova Městského úřadu), v témže roce byl na poštu zaveden telefon. Poštovníkem byl jmenován pan Antonín Řezníček, dosavadní poštovní úředník. V roce 1929 bylo na poště toto personální složení: A. Řezníček, vrchní poštovní úředník, Anna Černovská, poštovní manipulátka, 1 listonoš domácí, 3 listonoši přespolní a 1 autobusový.

Název funkce listonoš autobusový navozuje skutečnost, že pošta se v té době přepravovala autobusem spolu s cestujícími. Před tím byl použí-

ván koňský povoz, který jezdil na železniční zastávku do Heřmaniček k vlaku. Od 8. 6. 1922 však jezdil již autobus, a to dvakrát denně z Milevska do Heřmaniček a zpět. Poštu začal tento autobus přepravovat od 1. srpna téhož roku. Než k tomu došlo, bylo absolvováno několik jednání s Ministerstvem pošt a telegrafů, první jednání již bylo v roce 1919. Podmínkou provozu autobusu bylo zaplacení 40 % kupní ceny obcí a zajištění bezplatné garáže. Technické překážky (úprava silnic, stromů) a složitost jednání byly příčinou, že provoz byl zahájen až v roce 1922. Za II. světové války, kdy byl benzín vzácností, jezdil poštovní autobus na dřevoplyn (Chýšky, Sedlec, Heřmaničky – nádraží). Dle pamětníka pana Kofroně byl vzadu kotel, v němž se topilo špalíky tvrdého dřeva (občas to silně bouchalo), motor se silně opotřebovával, a tím tento autobus brzy došel. Pak se opět přeprava pošty vrátila k tradičnímu koňskému povozu s valníkem. Valník byl již vylepšen dřevěnými lavicemi pro cestující a když přišlo, byl valník dokonce přetažen plachtou. Tomuto povozu se přezdívalo "konibus" a fungoval ještě nějakou dobu po válce. Jedním z provozovatelů byl pan J. Calta ze Sedlce.

Poštovník A. Řezníček řídil místní poštu ještě několik let po válce. Po něm převzal poštu pošt-

Dům číslo 65 v Sedlci-Prčici – sídlo pošty od roku 1949 dodnes (stav v r. 2000).

mistr Kliment. Pošta však již nebyla v č. 62, ale asi od roku 1949 v krásné budově bývalé Občanské záložny v č. 65 na náměstí. Přímo na fasádě této budovy jsou uvedeny dva letopočty a to: 1863 – 1933. Rok 1863 je rokem ustanovení Občanské záložny po vzoru první Občanské záložny v Čechách v nedaleké Vlašimi (Kronika: "5. ledna 1863 do života vstoupila."). Rok 1933 je datem dostavění a otevření nové budovy této záložny (Kronika: *Výstavba započala 1. 9. 1932 a již 1. 10. 1933 začala Občanská záložna úřadovati v této budově*).

Dalším poštmistrem (vedoucím pošty) se stal od roku 1952 pan František Poslušný (rodák z Hojšina u Kamýka n. Vltavou), který přišel z pošty Petrovice u Sedlčan. Na poště pracují mimo poštmistra ještě 3 úřednice (přepážkové pracovnice), které se střídají ve směnách u listovní a balíkové přepážky a telefonního přepojovače. V roce 1967, byla zrušena manuální telefonní ústředna, zrušen telefonní přepojovač, a tím se snížil počet přepážkových pracovníků ze tří na dvě. Pošt mistr nadále obsluhoval peněžní přepážku. Nejdelší doručovací okresek měřil 30 km. Doručovalo se pěšky a v létě na kole. Po příchodu z pochůzky doručovali ještě doručovatelé v Sedlci károu balíky. Kurzovní zapojení pošty bylo na automobilový kurz Sedlčany – Heřmaničky, kde se na nádraží překládaly zásilky na vlakovou poštu 57. V pozdější době již byla pošta dovážena automobilovým kurzem přímo k okresnímu přepravnímu uzlu do Benešova.

Za vedoucího pošty Poslušného došlo k zatím poslední změně názvu pošty, protože však častá přejmenování patří k raritám pošty v Sedlci, zastavíme se u něj podrobněji: rok 1851 – Sedlec, rok 1871 – Sedlec na dráze Fr. Josefa, rok 1918 – Sedlec na dráze Wilsonově, rok 1942 (okupace) – Sedlec u Prčice, po válce do roku 1957 – Sedlec u Sedlčan, rok 1957 – Sedlec-Prčice 1 (sloučení obcí, rozhodnuto ponechat i poštu v Prčici, první pokusy o sloučení těchto obcí se dle kroniky tradují již od roku 1944). Po odchodu F. Poslušného (1979) do důchodu přebírá poštu bývalá přepážková pracovnice místní pošty Jana Brožová (rozená Hudcová), která vedla poštu do roku 1987. Po jejím odchodu se na poště střídají různí administrátoři.

Až v roce 1991 je jmenována do funkce vedoucí pošty Marta Vančišinová (rozená Hýbková z Benešova). V lednu 2001 svoji práci na místní poště končí a odchází na provozní ředitelství Čes-

ké pošty v Benešově. V současné době vede tým pošty v Sedlci administrátorka Jana Trachtová.

Poštou prošlo za 150 let její existence v Sedlci mnoho zaměstnanců. Někteří z nich se stali osobnostmi místní pošty a při plnění pracovních povinností se řídili známým poštáckým heslem "Práce na poště není povolání, ale poslání"! Předávali nezištně svoje zkušenosti, které získávali po celou dobu svoji profesní kariéry. Na tomto místě se sluší jmenovat poštovní úřednici Marii Gálievou z Prčice. Za svojí více jak padesátiletou službu u pošty pracovala na různých pozicích, na mnoha poštách po celé republice. Marie Gálievá (nar. 1917) nastoupila k poště v roce 1935, od roku 1936 pracovala na poštách v Bratislavě. Po vyhlášení Slovenského státu musela v roce 1939 jako ostatní Češi opustit Slovensko. Odstěhovala se k babičce do Prčice. Odtud je povolána do služby na poštu v Praze, následuje přeložení na poštu Sedlec u Sedlčan, další přeložení na poštu Jesenice u Sedlčan, v letech 1940 – 1942 pracuje na poště Vinoř a pak přichází zpátky na poštu do Sedlce. Zde pracuje řadu let u listovní a balíkové přepážky, obsluhuje telefonní přepojovač. Svoji aktivní službu končí odchodem do důchodu (1971) na pozici vedoucí pošty Sedlec-Prčice 2 v Prčici. I v důchodu pracovala na poštách ve Smilkově, v Červeném Újezdě u Votic, v Heřmaničkách, v Prčici, v Sedlci, ve Voticích. Zemřela v r. 1998. Mnozí, které zasvěcovala do tajů poštovního řemesla, na ní dodnes vzpomínají.

Jak už bylo jednou uvedeno, je mnoho pracovníků, kteří prošli poštou v Sedlci. Jmenujme tedy ty z pracovníků, o nichž jsme se doposud nezmiňovali. Přepážkoví pracovníci: Marta Jelenová (po M. Gálievě působila jako vedoucí pošty v Prčici), Josef Peroutka ml. (odešel v 50. letech), Marie Kabíčková (nemoc předčasně ukončila její službu, zemřela 6. února 1997). Doručovatelé: Jan Čáp, František Končana, František Musil (zahynul na kole při cestě ze Sušetic domů), Josef Peroutka st., Jiří Jankovský, Anna Chotašová, František Pištěk, Marie Poslušná, Jan Bursík, Marie Fárová, Věra Nováková, Anežka Dlouhá.

V posledních letech došlo na poště Sedlec-Prčice 1 k výrazným změnám. V roce 1997 (30. 7.) byl provoz pošty automatizován. Veškerý přespolní doručovací obvod pošty byl v březnu 1998 motorizován (1 auto, 3 doručovatelé) a to včetně bývalých doručovacích obvodů pošt Střezimíř, Červený Újezd u Votic a Sedlec-Prčice 2. Tyto pošty pak byly během roku jako pošty satelitní

zapojeny na poštu v Sedlci, která se tak stala poš-
tou řídící. V současné době (1. pol. roku 2001)
dochází k auto- matizaci jmenovaných satelitních
pošt, tyto se “osamostatňují” a začínají již pracovat
v režimu pošt nezařazených. Přepraveně však
zůstávají stále zapojeny na poštu Sedlec-Prčice I.

V současné době mimo administrátorky Jany
Trachtové působí na poště přepážkové pracovní-
ce paní Bohumila Daňhová, Eva Dvořáková a do-
ručovatelé Jitka Fárová, Jitka Hudcová, Josef Pi-
lík, Dagmar Procházková.

František Šimon (foto: autor)